

„LUPTA FENTRU LUMINĂ“

„LUMINA PRIN LUPTA“

REVISTA LITERARĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMANA

DIRECTOR T. H. M. STOENESCU

ABONAMENTUL	REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA	ANUNCIURILE
Pe un an 20 Lei	12, Strada Bis. Eni, 12 — București.	Linia de petit. 20 b
Pe 6 luni 10 „		1/2 pagină 15 lei
Pe 3 luni 5 „		1/4 „ 8 lei

LOGODNICA MORTULUI¹⁾

—Groparule, deschide mormântul meu să ies,
La casa părintească să mai mă'ntorc o dată...
Prin locurile 'n care mă bucuram ades',
Să 'mi ved părinții, frații, logodnica-adorată..

D'un an de când cu viermii la întuneric sunt,
Ea poate că și-acuma, în doliu, mă jelește..
Cât trebuie să plângă știindu'și în pământ
Logodnicul pe care și astăzi îl iubește !

Groparule, dă'mi ochii, în orbite să'i pui,
Și lasă-mă să'mi scutur țărâna după oase,
Dă'mi gîulgiul să'mi acoper femurile hidoase,
Și'ți jur că nu voi spune secretul nimănui !

Eșind pe nesimțite, la densa mă voi duce,
Să ved dacă de mine în adevăr 'i-e dor ;
Șicând mă voi întoarce din nou sub astă cruce,
Imi va părea mormântul măi bun și măi ușor.

—Scheletule! Iați séma, și ascultă-mă pe mine:
Impacă-te cu viermii și'n locul tău rămâi;
Căci nicăeri nu'ți este ca în mormânt măi bine...
Nu ești nici cel din urmă n'ăi fost nici cel dintăi

Femeia, — credincioasă n'o crede nici odată,
Ea'nșeală, din potrivă, pe cel măi scump al ei;
La cimitir vin zilnic mulțime de femei
Și n'am văzut nici una rămasă devotată.

¹⁾ Ideia acestei poezii 'mi-a fost inspirată dintr'o poezie a lui Eugène Fourier, aflată în volumul său intitulat: *Pensées d'un fossoyeur.* — Nota Autorului.

Bărbații lor dorm singuri în alte gropi uitați,
Iar ele, după alții, fiind remăritate,
Depun în noi morminte pe noi lor bărbați
Și iarăși pleacă alții în locul lor să cate.

Renunță dar la gându-ți fatal și fără scop !
Măi bine ai rămâne să putrezești în pace
Și măi adănc mi-ai cere măi bine să te ngrop,
Decât să vezi femea în urma ta ce face !

—Groparule 'ndărătnic, om sceptic și brutal,
Tu nu cunoști se vede logodnica'mi iubită..
Ea nu e o femeie ce cade în ispită:
Ea seamănă c'un ânger și e un ideal.

Tu nu știi ce iubire pe amândoi ne leagă,
Prin câte suferințe cu mine a trecut...
Cum se silea dorința din ochi'mi s'o'nțeleagă
Și câte jurăminte eterne 'mi a făcut !

Tu nu știi câte zile și câte nopți amare
'Mi-a mângâiat durerea cu glasu-i iubitor,
Cu câtă dușmănie și câtă disperare
A blestemat destinul, vîzându-mă că mor.

Când a simțit că viața mă părăsește 'n fine,
Se aruncă nebună pe corpul meu, plîngând.
Imi spuse că durerea o va zdrobi'n curînd
Și va veni să doarmă într'un mormânt cu mine.

— Am fost și viū din lume... Ce timp frumos era!
Cât e de dulce viața și plină cu de toate!
Intreaga omenire, trăind, se bucura...
Oh! Pentru ce cadavrul a mai trăi nu poate!

Aproape săū departe, bărbați, femei, copii
Se vęd or aū speranță să se mai vază-o dată;
Pe câtă vreme morții când pleacă dintre vii,
Ghiar urma care duce la groapă e uitată.

Dar une-orī rămâne în sufletul cui-va
Un fel de amintire neștearsă multă vreme:
Îi pare că te vede, încearcă să te cheme,
Cu toate că nu speră să vii de unde-va.

Am fost să'mi vęd părinții și frații... ce durere!
Pe mama am găsit'o plângându-mă amar...
Era așa de slabă și fără de putere
Că nu putui d'o dată s'o recunosc măcar.

Pe tată-meū d'asemeni l-am întâlnit prin curte;
Cu ochii stinși în lacrimi, cătând, își alegea
Un loc unde să'i pară minutele mai scurte
Și-acolo, ca să plângă în taină, s'ascundea.

Simțeam că, de durere, să'renviez îmi vine!
Dar am fugit și'n urmă m'am dus la frații mei:
Cu sufiețele triste mă regretaū și ei;
Vorbeaū de alte vremuri și pomeneaū de mine.

Prieteni, și dênșii adese-orī simțeaū
Din ale lor petreceri că cine-va lipsește,
Și unii către alții de mine 'și aminteaū
Căindu-mă: «Sărmanul! Ce tênger putrezește!»

M'am dus apoi,—scheletul de témă'mi tremura,
M'am dus să vęd ce face logodnica mi iubită:
Voioasă, îmbrăcată numai în alb era
Și am găsit'o 'n brațe cu altul, fericită.

Groparule, deschide să intru în mormânt!
Innalță, de se póte, un munte peste mine:
Căci numai când viața ai cunoscut'o bine,
Cunoști cât este mórtea de dulce sub pământ!

Th. M. Stoeneșcu.

Părintele Gherasim.

(Nuvela)

Gherasim era singurul fiu al lui Chiriac, un om ca de cincī-zeci de ani și de meserie plăpămar. Ca toți copii care sūnt singuri la părinți, fusese alintat atât de tatăl seu, cât și de muma sa, cucoana Nastasia. De un temperament viū, și de un caracter leneș, la școală asvârlea cu țărână în ochii celor-lalți școlari, ca să 'i ia apoi la bătae; le făcea mustăți și barbișoane cu cerneală, când îi găsea dormind în bănci; nu învăța nimic, ba mai făcea și tot felul de neajunsuri profesorilor, ascunzându-se sub catedră, și săltându'i în spate, sau miolând ca pisicile, tocmai în momentele în care profesorul își da toată silința spre a 'și face cursul mai înțeles. Inchisorile și dojanale nu avuseseră nici un efect asupra'i; abia scapat din închisoare, cum eșea la lumină, tăbăra cu ghiosdanul asupra celor-lalți școlari, până ce își înprăștia cărțile pe pod; apoi o apuca pe câmp, spre a găsi un lac, ca să se dea pe ghiață; d'a de asvirlita cu cismele dupe paseri, și adesea orī se întorcea acasă cu hainele rupte, și cu picioarele goale. Bătrânul Chiriac nu era un părinte nepăsător pentru copilul seu; la început îl mustră de mai multe ori, apoi îl pedepsi cu nemâncare, și mai la urmă îl și bătu. Cu toate acestea, ca orī-ce părinte, punea toate aceste ștregării pe socoteala vârștii și tot trăgea nădejde că are să se îndrepte. Când însă vėzu că este dat afară din școală, când își vazu dărămate toate silințele și așteptările sale pentru viitor, amărât în suflet, se hotărâ a'i da meseria sa de plăpămar. De a doa zi dar, îi dete un sac de lână, peruncindu'i ca până seara să fie scărma-

mată. Care-i fu însă mirarea, când pe la namiez, intră fără veste și 'l găsi trântit pe spate în lână, și asvêrlind'o cu picioarele în tavan.

— Ce faci demone acolo? îl întrebă galben de mânie.

— Scarmăn lâna.

— Da bine, afurisitule, oprește-te că m'ai înecat de praf.

— D'apoi, vina mea este dacă nu e bine spălată?

— Și încă mai răspunzi? Lasă că te scarmăn eu acuma.

Și apucând un băț, începu a'l croi, cu atăta înverșunare, în cât Gherasim se svârcolea ca un șarpe, țipând și dând din picioare, până ce țipetele și vaetele lui adunară toată casa împrejurule.

Mumă-sa, disperată, se asvârli între dinșii, mănecă și ea câte-va lovituri; dar ștrengarul de Gherasim, se folosi de moment, și-o rupse la fugă pe așe.

Trei zile nu s'a mai știut nimic de dinșul. Mumă-sa îl plângea și îl căia, iar tată-său o dojănea, zicând că mai bine să se ducă să se nece, de cât s'ajungă mâine poimâne muritor de foame, sau la pușcărie.

În seara zilei d'atreia, cucoana Nastasia, ducându-se să strângă oule de prin coteț, văzu stielind în fund ceva ca doi ochi de jărat, dete un țipăt și o luă la fugă.

La acest țipăt toată curtea tresări: fie care puse mâna pe câte un par, iar bătrânul plăpămar înarmându-se cu o pușcă fără oștele, se puse în fruntea calfelor sale, și porniră cu toții asupra cotețului, hotărâți să'l înconjoare, să'i dea asalt. Dupe spusa cucoanei Nastasia, trebuia ca acei doi ochi să fie ai unui dihor grozav de mare, sau ai unui câine turbat.

Fie-care bănuia câte ceva.

— Ia lăsați, frate, că mă vîr eu înăuntru și'l scot de urechi ori ce-ar fi, numai aduceți-mi un felinar, zise o calfă.

Toți admirară curajul acestuia, și unul din ei dete fuga în casă ca să aducă felinarul. Bătrînul Chiriac da porunci la toți:

— Tu Chiper, aține-te la ușă.

— Tu Sandule, la crăpătura de la spațele cotețului.

— Iar tu Nedelcule, să te ții tot-d'au-na lângă mine; vezi, cată bine să nu mă lași singur. Auzit-ai?

— N'ai frică, jupâne. Și amândoi dîr-diiu de le clănțăneau fălcile.

Cel mai curajos dintre toți era Eftimie, care se hotărise să intre în coteț. Acesta luă felinarul în mână, își făcu mai multe cruci, începu a tuși, se îngălbeni nițel, dar își luă un aer hotărât.

— Înainte, cu ajutorul lui Dumnezeu! și se lăsă pe vine, puse felinarul în ușe, și privi înăuntru. De odată însă isbucni într'un hohot de ris, care puse pe toți într'o nedomirire ne mai pomenită.

— D'apoi, este băiatul d-voastră, zise el.

Fie-care se întoarse cu un aer ploat la lucrul său; iar bătrînul plăpămar, bombănind, cu pușca la umăr, se duse de se ascunse în odaia sa, ne mai putându-se stăpâni de mânie. Cucoana Nastasia își luă copilul, îl spală, îl mângăe și'l ospătă ca pe fiul regăsit.

Trecuseră mulți ani d'atunci, fără ca Gherasim, să voiască să se dea la vre-un meșteșug, sau să lucreze ceva. Tată-seu începuse să'l urască. Într'o zi el zise nevetei sale, să'i pregătească merinde de drum, fiind-că are să plece dupe tirgueli și că are să ia cu dânsul pe Gherasim, ca să'l ajute, la caz de trebuință.

La zioa hotărîită plecară amîndoi, și a-

junseră la o minăstire situată în creerii munților, al cărei Stareț avea un nume de om vrednic în cele bisericesti. Ce o fi pus la cale Chiriac cu Starețul, nu se știe, dar când s'a întors a casă, era singur.

A doua zi bietul Gherasim, înbrăcat într'un auteriu, prin care i se vedeau coatele, pe cap cu un cauc aproape fără fund, cu o prăjină lungă în mână și cu un ceaslov în alta, mîna vitele la pășune, înșinând pe nas:

— „In vremea aceia o Samariteancă, venise la fintină.

„Du ho! Afurisit'o.

„Cea Mazureco.

„Firați ai dracului. Doamne iartă-mă.“ —

Un bou se suise în spinarea altuia, și amîndoi fugeau în dreapta și în stînga, înprăștiind în toate părțile pe cele-lalte vite ca și cum necuratul ar fi intrat între ele.

— Uite ispita, uite deavolul unde își viră coarneau. Ei nu, că nu-i lucru curat asta! Și începu să le toarne cu prăjina pe spinare de răsuna văile.

— „Intoarce fața ta Doamne, de la ispita diavolului, și mă miluește și pe mine păcătosul.

— „Firați ale dracului boale!“

Vitele însă, așa precum le-a lăsat Dumnezeu, nu prea băgau în seamă toate cite le spunea Gherasim, ele își vedeau da treaba lor: căci pele groasă, carne tari, duceau la tăvăleală.

Ast-fel, de voe—de nevoe, puind oare-care regulă între dinsele, începu din nou a cînta psalmii ce i se dase pentru a'i învăța; cînd un taur îndrăcit dînd peste niște oase, începu să mugească, să înalțe botul spre cer, și ridică un nor de praf cu picioarele, de te coprindea groaza.

— Ei! nu e chip cu demonii ăștia; vîz

că am să'mi perd și sufletul. Și se repezi cu prăjina la dînsul.— Taurul infuriat, îi înfipse un corn în pulpana anteriorului, și o luă la fugă bălăbănindu'l în toate părțile, până ce ajunse în goană cu toată cireada în curtea mînăstirei.— Nimeni nu putea să'și esplice această intrare furioasă. care de obicei era atit de liniștită.

Dar cînd vîzură pe Gherasim spînzurat, de coarneau taurului, călugării din toate părțile alergară să'i dea ajutor. Din norocire, nu i se întimplase nimic, însă el declară că nu se mai duce la pășune cu ast-fel de vite, care aū pe necuratul în ele.

Il puseră dar cu slujba la bucătărie. Baș-bucătarul îl luă pe lîngă dînsul ca ajutor, și'l puse să privigheze borșul.

— Ia seama de borș, să nu dea în foc; îi zise bucătarul. Eū mă duc la arhondarie să i-aū cele ce-mi trebuie.

— Las' pe mine! rîspunse Gherasim, doar nu sunt copil.

— Bine, bine fătul meu.

Gherasim cu șorțu dinainte, cu caucu la o parte, și cu o lingură mare de ciorbă în mână, începu să cînte un marș de regiment, să imite pe tambur-majorul, și să defileze prin sala bucătăriei. De o-dată se auzi o sfărîitură pe mașina de bucate. — Borșul da pe din-afară.

— Săi Gherasime!

— Patru-zeci de mocenici ajutați'mi, că rîmănem cu toții ne mîncăți!

Bucătarul se întorsese, și din ușa bucătăriei începu să'l dojenească:

— Da bine, nătîngule, ast-fel iei seama?

— Ce tot odorogesti, părinte?

— Nu vezi că se duce tot borșul în foc?

— Treaba lui.

— Sptiū! păcătosule.

— Așa fi-e vorba, ursule? Apoi sptiū. Na!

Și amēduoi cu mâinile în șolduri, începură să se scuipe la distanță de doi pași, de se făcură albi pe obraz. Gherasim, mai nerăbdător, voind să pue un capăt acestui duel, îi smuci potcapul și'l trânti în cazanul cu borș.

— Na, mâncați de vă umflați bursucilor.

Și eși pe ușe afară.

— Ucigă-te toaca demone, vedeate-ași în patru labe, nespălatule; ne-ai lăsat ne-mâncați tocmai în zi de post.

Bucătarul rămas singur, zăvori ușile bucătăriei, și se puse să'și pescuiască potcapul printre sfeclē.—Băgă lingura în cazan de mai multe ori, dar îi fu cu neputință să dea de el; se lăsase tocmai la fund, îl treceau sudorile de căldură și de mânie.—Gherasim pe la ferestre cânta în ruptul capului:

— Și precum corabia plutește pe d'asupra mării, dă doamne ca potcapul bucătarului să plătească pe d'asupra borșuluuui!

În curtea bucătării se afla o movilă de verze, toate destinate spre a fi puse la acrit.—Pe când bucătarul sta plecat cu fața d'asupra cazanului, și cu furculița tot împungea în fund ca să'și scoată caucul, o varză, trimesă pe fereastră, căzu tocmai în mijlocul lui, săltă borșul în sus și opări pe bietul bucătar. Acesta dete un răcnet și se duse furios drept la stareț, să se plângă. Gherasim judecat, fu osindit la S zile de închisoare pe pâine și apă. Tot timpul cât stătu închis, nu făcu de cât să cugete la cele petrecute; și ne recunoscându'și nici o vină, ajunse la încheerea: că el nu eră născut pentru a fi bucătar. Decī eșind din închisoare, se hotări să trăiască

într'o chilie cu un alt tovarăș al său, și să nu mai facă nimic, decât să urmeze calea bisericeii. Ast-fel în curēnd, el deveni, la rândul său, călugăr sub numele de părintele Gherasim. Se cam mândrea el cu acest nume, dar în fund nu prea îi plăcea: căci și aci avea să întēpine mari contrarietăți pentru caracterul său cel leneș. Mai întēiu îi plăcea să doarmă foarte mult, și când auzea toaca pe la miezul nopții, zicea că este bolnav și că nu poate să meargă la biserică. Starețul îi făcu mai multe dojene, îl duse într'o pedeapsă, dar el nu'și schimbă nimic din obiceiurile lui.—Tovarășul său de locuință mergea regulat la biserică, și credea că'i face un serviciū bătēnd noaptea la ușa lui:

— Pentru rugăciunile sfinților părinților.

Dute la dracu și dăm pace; îi răspundea părintele Gherasim.

Într'una din zile, starețul ne-mai știind ce mēsurī să ia în contră'i, îl chemă la dēnsul, spre a'i face o ultimă morală. Gherasim sta înainte'i cu un aer smerit și ascultător.

— Bine părinte, îi zise starețul: ne-am lepădat de lume, ca să ne curățim de toate pacatele, ca să ne rugăm lui Dumnezeu, și ca să ne înfrănăm de la toate mulțumile trupești...

— Apoi cinstite părinte, tocmai ast-fel fac și eu.

— Cum?

— Mă înfrănez.

— Ce fel? esplică-te.

— Uite cinstite părinte, la carte nu zice că datorია noastră este să ne împotrivim la toate plăcerile care ne ispitesc?

— Ba da.

— Ei apoi, ce fac eu mai mult? Mie îmi place de mă înnebunesc să mă duc la biserică, și noaptea când auz tocând, inima mea începe să bată de nerăbdare. — Ei bine, eu atunci îi zic: nu, nu'ți fac pe gustul tău, și mă întorc pe partea cealaltă.

— Ești afară, măgarule!

— Ei văz eu, n'am nimerit'o cu voi. — Și ești supărat din odaia starețului, hotărît să plece de la mănăstire.

— Trântori aceștia sunt niște ipocriți, zicea în sine; toată ziua se închină pe la icoane, și noaptea iaă pe dracu de coarne. Auzi colo! — să mănânc eu toată viața borș și sfeclă, să păzesc vacile, să mă ia taurii în coarne, pentru ca starețul să'și poată face economiile cele mai murdare, numai ca să'și îmbogățească masa lui cu tot felul de mâncări gustoase și cu vinurile cele mai de soiū!

Cum mergea ast-fel distrat și cam necăjit, de o-dată se isbi pept în pept cu bucătarul.

— Mă bucur părinte că te întelnesc; de acum să știi că ai scăpat de mine. — Hai să ne împăcăm; că de: oamenii sunt oameni, supuși greșelilor; dar vezi, eu nu sunt hain.

— Nu; dar ești un desmetic, un ticălos care frigă oamenii cu borș.

— Nu fi prost părinte; că eu am glumit.

— Prost ești tu, potlogarule, care m'ai păgubit d'un cauc.

— Ei apoi dacă e așa, na.

Și părintele Gherasim trânti un pumn în caucul bucătarului, de i se afundă până la gură. Acesta haț de pěr pe Gherasim; Gherasim haț de barbă pe bucătar, și începură a se întinde și a se rostogoli pe pământ, că nu se mai știa acuma, care e părintele Ghe-

rasim și care e bucătarul? Călugării alergău din toate părțile, începură a'și întinde de picioare, dar ei nu se lăsau de loc, păreau doi buldoci înțeleștați. — Apă, apă, strigară mai mulți;... și într'adevăr, că sub impresia unui puternic dușii de apă, se despărțiră, sgâriați și plini de sânge, aruncându'și unul altuia niște căutături de țigari și se făcea păru măciucă.

În țară se declarase resbelul. Părintele Gherasim ras, tuns, și îmbrăcat în uniformă de călăraș, se gătia să plece la frontarie. Dar cum în fund avea o inimă bună, și fără nici-o o stricăciune, se hotărî ca să 'și îmbrățișeze părinții înc'odată, de și îi știa superați pe dinsul. Încălecă deci calul său, împovărat cu toate cele trebuincioase de drum, și, pe la amurgul serii el intră în curtea părinților săi.

Mumă-sa torcea pe prispă, tatăl său era cu calfele la lucru; — nimeni nu'și putea închipui ce căuta acest soldat în curte la dânșii. — Gherasim descălecă, legă calul de gard, și se duse drept la mumă-sa, îi luă mâna și o sărută de mai multe ori cu dor.

Aceasta încremenită de frică, îl lăsă să se apropie și numai când auzi pronunțând cuvântul: Mamă! ea dete un țipăt și leșină. — Bătrînul Chiriac ești repede afară și pe când deschidea gura ca să mustre pe soldat, acesta se repezi ca un fulger, și luându'l în brațe, începu să'l sărute zicându-i: iartă-mă tată.

Ospătat, și ertat de părinții săi, el eșea de la dênșii cu noaptea în cap, cu sufletul împăcat, și întărit în hotărîrea ce luase, de a 'și face datoria în conștiință către țară.

— Rămas bun, iubiții mei părinți.

— Dumnezeu cu tine fiule; — fă'ți da-

toria și vino sănătos în brațele noastre.

— Dumnezeu cu noi răspunse Gherasim, și dispăru ca fulgerul, de teamă să nu fie induișat de lacrimile părinților.

La Plevna se daseră mai multe atacuri, în care Gherasim făcuse minuni de vitejie. — Această purtare îi atrăsese iubirea și respectul atât a șefilor cât și a camarazilor săi.

Dar cum toate în astă lume au un sfârșit, era scris ca și vitejiile sale să aibă un capăt. Rănit în pept! la căderea Plevnei, el își da sfârșitul în ambulanță cu crucea de merit pe piept. — Desbrăcat deci de materie, sufletul său își lua sborul către cer, sbor lin și neturburat de nimic. O singură idee îl cam frământa; și îl neliniștea: fi-voi priimit în rai? Se gândea el. Eă, care am dormit ca un trântor pe când cei-l'alți se rugau? Oare cum mă voi îndrepta înaintea lui Dumnezeu că am aruncat caucul bucătarului în cazanu cu borș, tocmai într'o zi de post; de multe păcate am să dau seamă; dar la urma urmei căința nu e pentru nimic? să cercăm! și zicând acestea de o dată se opri la porțile raiului.

Începu să-i bată inima și să-i fie frică: Era pentru întâia oară că acest sentiment se manifesta în sufletul lui, ast-fel că nu avu curagiū să înainteze, ci se opri în loc, privi mult, când în dreapta când în stânga, și d'odată căscă o gură mare.

— Dar astă minune! Un cal aci? ce dracu o fi făcând calu ăsta p'aci? Într'adevăr într'o vale la o mică distanță de dînsul acel animal slab și jigărit păștea iarbă.

— Nu care cum-va o fi calul meu? Na, na, na, la taica, murgule.

— Ce murg mă părinte Gherasim?

— Gherasim auzind aceste cuvinte din

gura unui cal, se dete înapoi și se gătea s'o tunză la fugă.

— Ce fugi mă: nu mă mai cunoști? sînt eu.

— Cine tu?

— Starețul de la mănăstirea....

— Piei nălucă!

— Ba nu zău, măi stai puțin să-ți spun..

— Ei apoi cum te-ai făcut cal?

— Pentru păcatele mele.

— Ce fel? ai păcătuit tu care ziua și noaptea ne făcea morală?

— Ei! fiule; așa sîntem noi: cu Dumnezeu în buze și cu dracu în inimă.

— Ei și ce vrei de la mine?

— Ascultă: tu ai suflet bun și curat, prin urmare ai să intri în rai.

— Ș'apoi?

— Fă un chip așa ca să intru și eu. — Ce mă năucești de cap părinte? da unde se poate un lucru așa?

— Spune că eu sunt calul tău, și roagă-te de sfântu Petre să te lase să intri călare.

— Dacă e așa, stai să încalec. Și calul se lipi cu coastele de Gherasim care de o dată se asvîrli pe dînsul.

— Di gloabă, di haram; și începu al bate cu călcăiele și să-l fugărească de'l făcu numai spume.

— De mă, măi încet, ce dracu, că crăp!

— Nu'i nimica, ai să plăci măi bine lui sfântu Petre, și apropiindu-se de porțile raiului, începu să bată de se duduia tot raiul.

— Cine e? întrebă un glas, și d'odată se zări venind cu grabă pe o alee sfântu Petre cu cheile la briu.

— Cine ești tu?

— Sînt eu, Gherasim, care m'am bătut la Plevna.

— Vino fiule: de și nu ai merita tocmai de răi, dar păcatele tale nu sunt așa de grele, și Dumnezeu te-a iertat, descalecă dar și intră.

— Sfinte Petre, nu s'ar putea să intru cu calu meu.

— Ai înnebunit Gherasime, ori vrei să glumești? Un cal în răi?

— Ei apoi ce, sfinte Petre? o să pască și el iarbă verde și poate ne-o fi de vre-o slujbă.

— Lasă-l să pască afară. Oameuî cu oameuî, și dobitoacele cu dobitoacele.

Auzind acestea, starețul se încordă o dată, sări de câte-va ori berbecește și trânti pe bietul Gherasim la o bună distanță. Acesta se sculă de jos cam amețit, se scutură de praf și zise lui sfântu Petre:

— Mare dreptate ai avut, prea sfinte; uite, mai lesne va trece funia corăbii prin urechile acului, de cât starețul acesta prin porțile raiului.

Colonel **G. Boteanu.**

DISTICHURI

*In viață nu sunt numai roze, și rozele au spinii;
Iar mai amară 'fi fac durerea amiciei, nu străiniei.*

*Unii altora în inimă de-am putea să ne citim,
Lumea groa-nic ar descreește; lume n'am putea să fim.*

*Justiție, credință, — se potrivește oare?
Justiția 'i plătită a fi necrezătoare!*

*Prin suferință, caractere; prin merite 'nnălfare:
Nenorocirile vieții sânt piatră de 'necercare.*

*Pasiunea 'i nebunie curgătoare și ferbinte:
S'ar numi, de drept, virtute, dac'ar fi și ea cu minte.*

*Trăiește ca să suferi, căci suferi a trăi,
E'n veci dilema vieții, ori câte am grăi.*

*Juni, iubim cu toată forța ce descreește pân'să șterge,
Șt bêtărâni, cu slăbiciunea care crește de ce merge.*

*Omul, opera'ți sublimă și depțină, Jehovah?
Omul, scopu 'i și mijloace, numai pungă și stomah!*

*Azi nu se mai zice: „Cain, ce-ai făcut din altui fra'e?”
Ci: „Scăpatu-te-ai de densus cum e scris în Cod, la carte?”*

*Să pune grâu, iar nu neghinăși țarinade densus-î plină.
Recunoștința, este grâu; îngratitudinea, neghină.*

*Egoismu 'n firea lumee, cum e planta în semință:
Numai locul să-î priiusecă, va rodi cu prisosință!*

*Duoa 'e-uri d'oamenii, totul pot să facă, tot ce-or vrea:
Regii ce's d'asupra legii, criminalii de subț ea.*

*În unica noastră lume, două lumi deosebite:
Cinstea și-a levoru 'n zdrențe, rău 'n haine strălucite.*

*Măi tară de cât e pasiunea, sânt obiceiul și amintirea:
La ce am iubit ne reintoarce el, pașii noștri; ea, gândirea*

*Șchimbăm partide, nu sisteme, căci oamenii sânt nărași;
Principiile pot s'aștepte, s'ajungă mari toți sânt grăbiți.*

N. G. Rădulescu Niger.

CRONICA MUSICALĂ

Sala Ateneului.— Concert dat de D. Popovică.

Lipsa totală de ori-ce producțiune musicală în care ne aflăm de mult timp, a făcut ca publicul nostru diletant să aștepte cu oare care nerăbdare concertul anunțat de d. D. Popovică și în care, afară de d-sa, erau să se producă două cantatrice, un compositor, un cor de bărbați și o trupă de instrumentiști.

Concertul d-lui Popovică, amânat până acum de vre-o 3 sau 4 ori, a avut loc în fine Miercurea trecută în sala Ateneului, dinaintea unui public numeros.

Și când zic Concertul d-lui Popovică, aș putea zice tot atât de bine și concertul d-lui Ștefănescu, fiind-că acest musicant prin însemnatul concurs ce a dat seratei, a avut și rolul cel mai preponderant. D-sa ne a făcut să ascultăm nu mai puțin decât 8 compozițiuni vocale și una instrumentală de o oarecare importanță.

Să vorbesc așa dar mai întâiu de compozițiunile d-lui Ștefănescu.

Octetul d-sale pentru instrumente de arc și instrumente de suflare, e o lucrare de școală, o încercare într'un gen de muzică mai înalt ce se resimte foarte bine de neexperiența autorului, căreia îi lipsește naturalmente originalitatea, dar care e meritorie, și face onoare capacității și spiritului metodic al d-lui Ștefănescu. Mișcarea întâiu și mai ales cea de adona, cu frase mai largi și o armonie mai susținută, a părut mai bine înțeleasă de public. Compozițiunile vocale ale d-lui Ștefănescu au plăcut mai mult: *Serenada*, *Lasă-ți lumea ta uitată*, precum și cele-l'alte bucăți scrise în nota dulce (*à l'eau de rose*) care este propriă temperamentului musical al d-lui Ștefănescu, sunt frumos tratate și foarte interesante. Ar câștiga mai mult, fiind interpretate de o voce mai plăcută de cât cea a d-nei Ștefănescu, și mai omogenă decât cea a d-lui Popovici.

Mă esplic :

Arta principală a d-lui Popovici constă în a mărita niște sunete grave ce resună puternic cu un timbru de bas, cu notele subțirele ce le are în susul vocii, și ce au mai mult timbrul de tenor. Aceasta îi permite a face cu facilitate acele dese opozițiuni de *forte* și de *piano* ce și-au foarte bine locul într'o bucată de concert, dar cari la teatru își pierd din valoare. Ar fi fost mai bine pentru d. Popovici, sau una din acele voci de bariton caldă și plină de farmec, sau o francă voce de bas destul de profundă și egală ca volum în toată întinderea ei, astfel ca să aște o întrebuintare în teatru. Modul cum d. Popovici a cântat aria din *Paulus*, bucată de concert, și modul cam rece cum a cântat laria din *Africana* și duetul din *Rigoletto*, bucăți de teatru, mă face să cred, că d. Popovici este și va rămânea un bun cântător de Concert. (Kammersänger).

Doamna Crinsenghi are pasiunea teatru-lui; posedă o voce caldă și vibrantă, de și are câte-va defecte în emisiunea sa.

A cântat cu multă grijă: aria din *Cid* de Massenet, «*Pleurez mes yeux.*»— Asemenea

duetul din «*Rigoletto*» cu d. Popovici, de și această din urmă bucată cu o mișcare prea înecată.

D-l C. Dumitrescu, violoncelistul, a executat concertul de Davidoff.

D-na Ștefănescu are câte-va note bune de contraltă în vocea d-sale. Debitul d-sale e îngrijit, dar tocmai de aceea îi relevez o eroare mare în aria *Mandragorei* din Jean de Nivelles. D-sa când ne enunță și ne cântă prea rar

... les secrets de la Mandragore
qui met aux coeurs un feu qui les désire

trebuie să observe că fraza muzicală cere respirațiunea dupe vorba *feu*; iar nu după *coeurs*, cum face d-sa și care trebuie să fie legat cu vorba următoare.

Corul societăței *Li dertafel* s'a distins cel mai mult prin frumoasa sa execuțiune, fie într'o bucată proprie, fie acompaniând pe d. Popovici.

Maurice Cohen.

PLOAIE

Pe coperișul vechiu de șindrilă
Ploaia răsună căzând în picuri,
Iară noi ridem, fără de milă
Vremea 'nșelând'o, vorbind nimicuri.

Norii prăvalnici se tot îndecasă,
Negru'i văzduhul, plouă mai tare.
Stăm mai aproape, ce-o fi, să iasă,
Mai dulce'i vorba cu'mbelșugare.

Trăsnetu scapără, fulgeră, tună,
Ce 'nvălmășeală e în natură!
Dar ce ne pasă de grea furtună!
Stăm brațe 'n brațe, gură în gură.

J. Muscă.

VORBE

— Care e cea mai frumoasă priveliște?—Chipul unei femei în adevăr frumoase.—Care e mirosul cel mai suav?—Răsufarea ei.—Care e sunetul cel mai plăcut? Glasul ei.—Care e contactul cel mai dulce?—Acela al corpului ei.—Care e nectarul cel mai delicios?—Umezeala buzelor ei.—Dar care e otrava cea mai omorătoare?—Perfidia ei!

Mulți susțin că femeile sunt slabe de fire. Chiar Duhul Sfânt a fost atras de privirile Fecioarei Prea Curate ca să se coboare asupra ei. Cum se poate dra zice că femeile sunt slabe?

Iubirea are de scop a contopi două inimă într'o aceeași cugetare. Când simțimentele a doi înamorați nu se contopesc, s'aseamănă cu unirea a două cadavre.

— Care e furtuna cea mai favorabilă pentru mate-
loții amorului? — Aceia care-ar desveli dintr'o dată
sînul femeii, după o lungă rezistență.

Nimic nu e mai alb pentru imaginație ca sînul unei
femei frumoase, și nimic nu e mai negru ca nenoro-
cirea ce-ți urmează după ce l-ai văzut.

CHEIA JIDANULUI

Foveste

Un biet jidan mergînd
La târg, — și înserînd
Printr'o pădure, iată că înainte i sare
Un om țapîn și mare.
Jidanu 'ngălbenește
Când hoțul se rîstește,
Cerîndu-i bani să-i dea.
— „Dar, zău, că n'am parale; îți jur pe legea mea.“
— „Minți! Scoate bani acum,
„Că 'ți-vîr în piept cuțitul și te las mort în drum.“
— „Dar, zău...“
— „Nimic!“
— „Văi, mir!“
— „Desfă-te la chimir
„Și dă-mi saū, de nu vreī...“
— „Daū! daū! Poftim, ia lada. A zis bietul ovreī
Vezîndu-l că 'ndreptează spre dînsul un cuțit
Lucios și ascuțit.
Pungașul îi ia lada și pleacă mulțumit.
Cum a ajuns jidantul la târg, du-nezeū știe.
La unul din prietenī intră în prăvălie
Și 'y povesti pe rost
Intreaga întîmplare cu hoțul cum a fost.
— „Și te-a furat!“ îi zise prietenul mîhnit.
— „Ași! eū l-am păcălit!“
— „Cum! spune-mī lucrul bine.“
— „He! Mi-a furat el lada, dar cheia e la mine.“

Gheorghe Adamescu.

UNA-ALTA

Un găgăuță șezînd, din întîmplare între
două cucoane, găsi cu cale să facă pe deș-
teptul.

— Iată-mă, zise el, așezat între *spirit* și
frumusețe.

— Da, răspuse una din ele, dar fără să
aī nici una nici alta.

* * *

Se știe că directorul teatrului a adresat o
scrisoare către toți redactorii ziarelor din ca-
pitală, în care începea ast-fel :

«Stimate domnule și confrate.»

Un redactor însă, desfăcînd scrisoarea, rosti
cu indignare :

— Auzi colo, *confrate*?... Eū nu m'am
îmbătāt nici o dată în viața mea !

* * *

Repausatul V... avea obiceiū, cînd
era în stalul sēu la teatru, să facă felurite
gesturi și să vorbească singur, aprobând sau
desaprobând jocul artiști or.

Într'o seară Manolescu juca într'o tragedie,
unde devenea furios într'o parte a rolului.

V... își manifesta cu glas tare păre-
rile sale, zicînd mereū : «Prea bine ! Foarte
bine ! Bravo !»

Un spectator de-alăturia lui se supără foc
că nu 'l lasă în pace să asculte pe actor.

— Da pe cine te-ai supărat așa ? îl în-
trebă V...

— Ia pe Manolescu āla, care nu mă lasă
în pace să te ascult !

* * *

Două cucoane se certaū.

Una din ele :

— Așa să știi d-ta ! eū sunt o femeie o-
nestă... onestitatea m'ie zugrăvită pe față !...

Cea l'altă :

— Nu mă îndoiesc... ți-o fi zugrăvit'o cari-
caturistul Jichidi !...

* * *

Un naiv, fiind pe patul morței, și adu-
cîndu-i-se preotul să 'l grijească, îl întrebă :

— Părinte, ași vrea să știū cum e după
ce mori, fiind că mie nu mi s'a mai întam-
plat să mor altă dată ?

* * *

O doamnă din provincie spunea unui *păcăliciū* din capitală :

— Îmi place așa de mult Ploeștul și Brăila, c'ași vrea să staū c'un picior la Ploești și cu altul la Brăila.

— Și eū, rēspunse *păcăliciū*, ași vrea să staū la Buzēū.

Zetta.

CURRENTUL GREC LA RUȘI

La anul 1723, patriarhii orthodoxi greci de orient recunosc Sinodul bisericeii ruse, înființat de Petru cel mare (1682—1725) la anul 1721; între acei 4 patriarhi de orient era și *Chrisath* de Ierusalim. Patriarhul *Chrysanth*, luând parte la starea lucrurilor din Grecia, Rūsia, România, administrând patriarhatul de Ierusalim de la 1707 până la 1731, a decedat la 7 februar 1731. Acesta a fost un bărbat foarte învățat, lăsând după sine mai multe scrieri originale, traduse; a publicat mai multe scrieri ale ierarhilor orthodoxi greci de orient.¹⁾ Din scrierile lui *Chrysanth* una, intitulată «Sintagma», s'a tipărit la anul 1710, în *Tērgoviște*, capitala *Valachiei* d'atunci, iar alta, intitulată «Mărturisirea orthodoxă», s'a tipărit la *Znagov* aproape de *București*, la anul 1699. Pe un exemplar din această ultimă carte, aflat în biblioteca seminarului *Socola* din *Iași*, să citește, între altele, în grecește, următoarele: «*Chrisanth*, patriarh de Ierusalim, aferosește această carte școalei celei nouă helenică din *Iași Moldovei*, la anul 1714». La început sunt trei poesii, compuse de studenții școalei din *București*, două de profesorul *Sevastos*, și două de studenții din *Ianina*, în grecește prin cari laudă pe *Constantin Basarab*.²⁾ Predicile lui *Chrysanth*, patriarh de Ierusalim, au fost traduse și tipărite la *Mosqua* în rusește de ieromonachul *Moise*, în 2 volume, la anul 1784.³⁾

¹⁾ Archimandrit *Arseniū*. Opul citat, pag. 704—708.

²⁾ *Const. Erbiceanu*. Opul citat, pag. 376—388.

³⁾ *S. C. Smirnov*. „Istoria academiei slavono-greco-latine”, *Mosqua*, 1855, pag. 336.

Din alți greci, cari au avut renume la ruși și români, de remarcat mai sūnt: *Eugeniū Bulgar*, *Nicefor Theotoky*, *Constantiū I*, patriarh de Constantinopol.

Eugeniū Bulgar s'a născut la anul 1716 în *Zant*, a studiat la *Corfu* și *Padua*, a fost profesor la gimnasiul din *Ianina*, pe urmă la *Cazan* (*Macedonia*), a predat cu succes strălucit limba greacă la școala din muntele *Athos*, fiind cleric-monach de la 1738. A lucrat mult în favoarea grecilor, orthodoxiei, științei.

La anul 1775, *Eugeniū Bulgar*, trăind de la 1763 la *Lipsca*, făcându-se cunoscut prin scrierile sale *Ecaterinei II* (1762—1796), suveranei *Rusiei*; a fost chemat în *Rusia* și, la anul 1776, a fost chirotonit în treapta de arhiepiscop al eparchiei «slavone» din orașul *Poltava*. El a lăsat multe scrieri în grecește, latinește, rusește, cari s'au tradus în mai multe limbi europene.¹⁾ *Eugeniū Bulgar*, a fost profesor și în *România*, înainte d'a pleca în *Rusia*, făcându-și mare nume și între români.²⁾

Nicefor Theotoky, originar grec, a profesat și predicat prin mai multe locuri din *Grecia*, și *România*, apoi, împreună cu *Eugeniū Bulgar*, a trecut în *Rusia*, unde a fost arhiepiscop de *Poltava*, după demisionarea lui *Eugeniū Bulgar*, la anul 1779, iar la anul 1787 s'a transferat arhiepiscop de *Astrachan*, distingându-se pretutindenea prin activitatea sa.³⁾ Predicile lui *Nicefor Theotoky*, renumit predicator grec, sūnt publicate și în limba română, el fiind unul din cei mai erudiți oameni ai timpului său.⁴⁾ Școlile grece în timpul fanarioților înfloră în capitalele țerilor române cu dascalii celebri, ca *Nicefor Theotoky*.⁵⁾

¹⁾ Archimandrit *Arseniū*. „Analele evenimentelor eclesiastice”, *Petersburg*, 1880, pag. 718, 719, 724, 734, 738.

²⁾ *A. D. Xenopol* și *Const. Erbiceanu*. „Serbarea școlară”, *Iași*, 1885, pag. 21, 59.

³⁾ Archimandrit *Arseniū*. Opul citat, pag. 738.

⁴⁾ *A. D. Xenopol* și *Const. Erbiceanu*. Opul citat, pag. 20, 21, 59.

⁵⁾ *A. D. Xenopol*. „Istoria Românilor pentru gimnaziu și licee”, *Iași*, 1886, pag. 171.

Constantiū I, patriarch de Constantinopol, a fost nepot al lui Cyrill, arhiepiscop de Sinaiū (în Arabia), s'a chirotonit diacon în etate de 18 ani; la anul 1788 a plecat la Iași, pentru a 'și perfecționa studiile. La anul 1789 a fost trimis de generalul Kumiantzev, comandantul armatei ruse în rebelul cu turcii, la Kiev, la renumita facultate Theologică, înființată de Petru Movilă, unde a studiat patru ani foarte bine. A fost pe urmă superior al mănăstirei sf. Ecaterina din Kiev, iar de la 1805 arhiepiscop de Sinaiū. A trăit în insula Cypru, în Constantinopol, ocupându-se cu științele istorice mai ales. În timpul insurecțiunii grecești s'a ascuns în insula Antigona, aproape de Constantinopol. A fost patriarch 4 ani, înființând pentru greci mai multe școli, după sistemul «Lancasterian,» iar școala patriarhală din Constantinopol a îmbunătățit-o considerabil.¹⁾

Direcțiunea greacă în școlile din Rusia, în timpul Ecaterinei a II, din nou a început a predomina, continuând până aproape în timpul lui Nicolae I (1825—1855), când s'a pus baze solide învățământului rus național. După cele expuse aci constatăm, că grecismul a avut mare înrîurire asupra culturii, instrucțiunii, științei ruse, fiind în mare parte binefăcător, dând impuls puternic la regenerarea națională. Au fost mulți greci încă, cari au contribuit la cultura rusă, în felurite timpuri, și despre unii vom vorbi în alte articole, în legătură cu evenimentele, cari s'a strecurat, și cari au importanța pentru ruși și români, precum vom mai menționa și p'a-

¹⁾ Archimandr. Arseniū, Opu citat, pag. 780. La anul 1834 Constantiū I, fiind calomniat ca partisan al Rusiei, a fost destituit de guvernul turcesc, fiind înlocuit cu Constantiū II, fost mitropolit de Têrnova, Bulgaria. Constantiū I, patriarch de Constantinopol, și-a făcut studiile sale numai în academia domnească din Iași pe la 1788, învățând pe lângă grecește franțuzește, latinește, și cele l'alte științe. Că era om profund în științi — se constată prin faptul, că este reorganizatorul școalei de Constantinopol. Putem oare presupune că nu știa și românește? (Const. Erbiceanu, opul citat, pag. 60). Apoi oare cum se potrivește afirmațiunea l. Erbiceanu, că patriarchul Constantiū I a studiat numai în academia domnească din Iași, pe când, în realitate, a studiat patru ani și la academia din Kiev ?;..

cele persoane din greci, sau cari, deși n'au fost greci de origină, dar au scris grecește, și, în fine, au vr'un raport care-care mai important în istoria relațiunilor României cu Rusia — studiul principal al studiului nostru — mai ales în privința culturală, care ne preocupă mai mult, de oare-ce sub raportul politic, religios și altele, relațiunile României cu Rusia sunt mai mult sau mai puțin cunoscute, existând scrieri tipărite pentru acest subiect, atât în românește și rusește, cât și în alte limbi. .

George P. Samurianu

EMILE ZOLA

VISUL

I.

Intrară în casă. Hubert închise ușa, în vreme ce Hubertina, cu povara ei în brațe, percurgea oadaia din șosea stradă, care servea de salon și unde câte-va fășii de broderie erau espuse, în fața ferestrei celei mari pătrate. Apoi, ea trecu în bucătărie, vechia sală comună, păstrată aproape neatinsă, cu petrele ei aparente, cu dușumeaua reparată în doue-zeci de locuri, cu cuptorul mare de piatră. Pe scîndurii uneltelele, vase în care fierbe, borcane, datând de un veac sau două, făcânte și gresuri vechi, vase vechi de cositor. Dar ocupând gura cuptorului, era o mașină de bucate modernă, o mașină mare de schijă, ale cărei garnituri de oțel străluceau. Mașina era roșie, se auzea apa fierbând. Un castron, plin cu cafea cu lapte, sta cald, la unul din capete.

— Ha! Ha! E mai bine aici decât afară, zise Hubert, punând pâinea pe o masă grea care ocupa mijlocul odăiei. Pune pe biata fetiță aproape de mașină, să se mai desghețe.

Deja Hubertina așezase pe copilă; și amândoi o priveau cum se desmortește. Zăpada pe pe hainele ei se topea, cădea în picături grele. Prin găurile ghetelor ei bărbătești, se vedeau micuțele ei picioare stri-

vite, în vreme ce rochia subțire desemna înțepeneala membrilor ei, acest corp ce 'ți făcea milă de mizeria și durerea în care se găsea.

Ea tresări într'un lung fior, deschise iute ochii rătăciți, ca un animal care se deșteaptă prins în cursă. Fața ei păru că se afundă în sdreanța legată sub bărbie. O crezură bolnavă de mâna dreaptă, ast-fel o ținea de strînsă, nemiș-ată, pe piept.

— Liniștește-te, noi nu voim să 'ți facem nici un rău... De unde vii tu? Cine ești?

Pe măsură ce 'i vorbeau, ea se speria și mai mult, întorcînd capul, ca și cum ar fi fost cine-va înapoia ei, cu gând d'a o bate. Ea examină bucătăria cu o privire furișă, podeala, lemnele, uneltele lucitoare; apoi cu privirea, prin cele două ferestre neregulate, lăsate în bolta cea veche, scotoci grădina până la pomi Episcopatului, a căror umbre albicioase dominau zidul din fund; păru că se miră d'a regăsi, aci, la stînga, d'a lungul unei alei, catedrala, cu ferestrele romane ale capelelor. Și din nou tresări, la căldura mașinei care începea s'o pătrunză, și 'și aduse din nou privirea pe jos, ne mai mișcându-se de loc.

— Ești din Beaumont?.. Cum îl cheamă pe tatăl tău?

În fața tăcerii ei, Hubert își închipui că 'i era gâtul prea strâns pentru a răspunde.

— În loc s'o întrebăm, zise el, am face mai bine să 'i dăm o ceașcă de cafea cu lapte cald.

Lucrul era așa de raționabil, în cât, nu mai decât, Hubertina îi dăde chiar ceașca ei. În timp ce 'i tăia două felii mari de pâine, copila se sfia, se tot trăgea înapoi; dar chinul foamei fu mai tare, mîncă și bîu cu poftă. Pentru a nu o supăra, amîndoi soții tăceau, emoționați d'a vedea mînușita ei tremurînd, în cât abia nemerea gura. Și ea nu se slujea decât cu mâna stîngă, brațul drept era neconținut lipit de corpul ei. Când sfîrși, era aproape să spargă ceașca, pe care o prinse iar, cu nedibăcie, cu un gest de ciungă.

— Ești rănită la braț? o întrebă Hubertina. Nu 'ți fie frică, ia să vedem, draguță.

Dar, când o strânse, copila, cu violență, se sculă, se sbătu; și, în luptă, ea deslipi brațul. Un livret cartonat, pe care 'l ascundea chiar pe piele, alunecă printr'o ruptură a hainei. Vroi să 'l reia, remase cu pumnii încleștați de mînie, vîzînd că acești necunoscuți îl deschidea și 'l citeau.

Era un livret de elev, liberat de Administrația Copiilor ajutat de departamentul Senei. Pe pagina întâi, sub un madalion înfățișînd pe sf. Vincent, pe Paul, erau tipărite formulele: numele elevei, și o simplă trăsura cu cerneală umplea locul alb; apoi, la pronume; acelea de Angelica, Marie; la date, născută la 22 Ianuarie 1851, primită la 23 a aceluiași luni, sub numărul matricul 1634. Ast-lel tata și mama necunoscuți, nici o hîrtie, nici măcar un extras după actul de naștere, nimic alt de cât acest livret de o răceală administrativă, cu învelitoarea de pînză trandafirie deschisă. Nimeni pe lume, părăsirea numerotată și clasată.

— Oh! un copil lepădat! strigă Hubertina.

Angelica atunci vorbi, într'o criză nebună de mînie.

— Fac mai mult ca toate alelante, da! sunt mai bună, mai bună... Nici o dată n'am furat nimic de la alții, și ei îmi fură tot... Dă-mi ceea ce mi-au furat.

Un ast-fel de orgoliu neputincios, o așa pasiune d'a fi cea mai tare ridicau corpul ei de femeușcă, în cât Hubertina rămăsese încremeniți. Nu mai recunoșteau pe vagabonda blondă, cu ochii de culoarea violetei, cu gâtul lung și grațios ca un crin. Ochii i se făcuseră negri în fața 'i amenințătoare, gâtul simțual; se umflase. Acuma când îi era cald, se ridică în sus și țipa ca o șopărlă culeasă în zăpadă.

— Ești rea, tu? zise încet Hubert. E pentru binele tău, dacă mai vrea să aflu cine ești.

Și pe d'asupra umerilor femeii lui, el cețea livretul, pe care aceasta îl resfoia. La pagina 2, se afla numele doiceii.

»Copila Angelica, Maria, a fost încredințată la 25 Ianuarie 1851 doicei Francisca, femeia lui Hamclin, de profesie cultivator, locuind în comuna Soulanges, plasa Nevers; care doică a primit în momentul plecării, plata petru întâia lună de hrană, și rutăria trebuincioasă.» Urma un certificat de botez, iscălit de un preot de la ospiciul copiilor găsiți; apoi certificate ale doctorului, la sositrea și plecarea copilului. Plățile lunare în toate trimestrele, umpleau mai departe coloanele celor patru pagini, pe care se găsea mereu iscălitura neciteață a receptorului.

— Ce fel, Nevers! întrebă Hubertina, tu ai fost crescută lângă Nevers?

Angelica, roșie că nu putea să îi împedice să citească, recăzuse în tăcerea ei neștrămutată. Dar își desprinsese buzele, vorbi despre doica ei.

— Ah! de sigur că mama Nini v'ar fi bătut. Ea mă apăra, de și mă bătea pe mine câte o dată... Ah! firește că nu eram așa de nenorocită, acolo cu dobitoacele...

Glasul i se sugruma, ea urma, în fraze tăiate, neînțelese, să vorbească de pășunile unde conducea pe Roșcata, de drumul mare unde se juca, de pesmeții ce coceau în vatră, de un câine mare care o mușcase.

Hubert o întrerupse, cetind tare:

— «In cas de boală gravă sau de tratament prost, sub-inspectorul este autorizat a schimba doica.»

De desubt, era că copila Angelica, Maria, fusese încredințată, la 20 Iunie 1860, Terezei femeia lui Ludovic Franchome, ambii florari locuind la Paris.

— Bun! înțeleg, zise Hubertina, ai fost bolnavă, te-au adus la Paris.

Dar tot nu era d'ajuns. Hubertii nu știură toată istoria de cât după ce o aflară de la Angelica, bucată cu bucată. Ludovic Franchome, care era vărul mamei Nini, venise să șeadă o lună de zile în satul lui, pentru a se întrema de niște friguri; și atunci nevastă-sa Tereza, prinzând o mare dragoste de fetiță, căpătase voie s'o ducă cu ei la Paris, unde ea se îndatora s'o învețe me-

seria de lucrătoare de flori. După trei luni bărbatul ei muri, și ea fu nevoită să se retragă la frate-său, tăbăcarul Rabier, stabilit la Beaumont. Aci ea muri în cele dintâi zile din Decembrie, încredințând cumnată-sei pe fata, care de atunci suferea ocări și bătăi.

— Rabier, îngână Hubert, Rabier, da da! niște tăbăcari, pe malul râului Ligneul, în partea de jos a orașului...

Bărbatul e un bețiv, nevastă-sa are o purtare rea.

— Mă tratau de copil de pripas, urmă Angelica revoltată, turbată de mândrie suferitoare. Ei ziceau că gârla era destul de bună pentru un copil din flori. După ce mă bătea, femeea îmi arunca fărîmături pe jos ca la pisici; și de multe ori mă culcam fără să fi mâncat ceva... Ah! la urma urmei puteam să mor!

Ea făcu un gest de disperare furioasă.

— În dimineața Crăciunului, ieri, se îmbătaseră, s'au aruncat asupra mea, amerințând să 'mi scoată ochii cu unghiile, pentru ca să petreacă. Apoi, fiind-că asta n'a mers, au început să se bată între ei, cu pumnii, în cât 'i am crezut morți, cum erau amândoi în mijlocul odăcii...

De mult timp, hotărîsem să fug. Dar voiam să 'mi iau cartea mea. Mama Nini mi-o arăta câte o dată zicându'mi: «Vezi, e tot ce ai pe lumea asta, căci, dacă n'ai avea asta, n'ai avea nimic.» Și știam unde o ascundeau, de când murise mama Tereza, în sertarul de sus al dulapului.. Atunci, am pășit peste ei, am luat cartea, am alergat strîngînd-o în brațe, lipită de piele. Era prea mare, îmi închipuiam că toată lumea o vede, că toți voiau să mi-o fure. Oh! Am fugit, am fugit! și, când noaptea s'a făcut neagră, mi-a fost frig sub poarta aceea, oh! mi-a fost frig, că credeam că nici nu mai trăiesc. Dar nu face nimic, nu am pierdut-o; uite-o!

Și cu o săritură neașteptată, pe când Hubertii închideau livretul ca să i-l dea, ea li'l smulse din mână. Apoi, se puse jos, și în-

cepu să plângă cu hohote, ținând livretul strâns în brațe și cu obrazul lipit de scoarța trandafirică de pânză. O umilință grozavă doborâ orgoliul ei, toată ființa ei părea că se topește, în amărăciunea acestor câte-va foi cu colțurile roase, a acestui sorman lucru, care era comoara ei, singura legătură care o lega de viața lumii. Ea nu putea să și golească inima d'o așa disperare mare, lacrimile îi curgeau fără sfârșit; și, sub această strivire, ea era din nou cea frumoasă și bălană vagabondă cu ovalul cam lungăreț, foarte curat, cu ochii de violete, cu gâtul delicat, care o făcea să semene cu o virgină de cele mici după geamurile colorate. De o dată, ea luă mâna Hubertinei, — lipi pe dânsa buzele ei lacome de mângâieri, o sărută cu furie.

Huberții fură adânc pătrunși, fiind, gata să plângă și ei.

— Scumpă, scumpă copilă!

Așa dar nu era așa de rea? Poate că ar putea-o îndrepta de cea furie care îi spe-riase.

— Oh! vă rog, nu mă duceți înapoi la aceea, îngână ea, nu mă duceți iar la ei!

Bărbatul și nevasta se uitaseră unul la altul. Tocmai, de la începutul toamnei, ei făceau planul să ia o lucrătoare în casă, vre-o fetiță care să înveselească casa, atât de întristată de părerile lor de rău de soți sterpi.

— Vrei? întrebă Hubert.

Hubertina răspuse fără grabă, cu glas liniștit:

— Da, vreau.

Numai decât, ei se ocupară de formalități. Hubert se duse de spusе istoria judecătorului de pace al cantonului de nord din Beaumont, d. Grandsire, un văr al nevastăii lui, singura rudă cu care mai păstrase relații; și acesta se însărcină cu toate, scrise Asistenței publice, unde Angelica fu ușor cunoscută, mulțumită numărului matricul, căpătând voie ca ea să rămâe ca ucenică la Huberții, care aveau un renume mare de oameni cin-

știți. Sub-inspectorul plășei, venind să reguleze livretul, făcu cu noul stăpân contractul prin care acest din urmă trebuia să se poarte cu blândețe cu fata, s'o ție curată, s'o dea la școală, să i dea un pat de culcare deosebit. Din partea ei, Administrația se îndatora să i plătească indemnitațiile de îmbrăcăminte conform cu regula.

În zece zile, fu gata. Angelica se culca sus, într'o odaie din catul întâiu ce da spre grădină; și deja luase cele dintâi lecții de brodatoare. Duminică dimineața, înainte d'a o conduce la biserică, Hubertina deschise în fața ei vechiul sicriu din atelier, în care ea ținea încuiat aurul fin. Avea în mână livretul, îl puse în fundul unui sertar, zicând:

— Uite unde îl pun, pentru ca să l poți lua, dacă ai poftă, și să ți aduci aminte.

În cea dimineață, intrând în biserică, Angelica se află din nou sub poarta Sf. Agnès. Se desghețase puțin în cursul săptămânei, apoi începuse iar frigul, așa de aspru, în cât zăpada dupe sculpturi, pe jumătate topită, se alcătuisе în flori boabe și ascuțite. Totul era acuma ghiață, rochiile străvezii, cu danțele de sticlă, cu care erau îmbrăcate virginiile. Dorotea ținea în mână un sfeșnic; Cecilia avea o coroană de argint de pe care șiruiau perle vii; Agata, mușcată pe gât de cleștii, era ferecată cu o armură de cristal. Și scenele de pe zid, virginiile cele mici, păreau că staū de veacuri ast-fel, în dosul geamurilor. Agnèsii îi atârna o mantie de curte, cusută cu stele. Mielul ei avea lina de diamante, palmul i se făcuse de culoarea cerului. Toată partea strălucea, în curățenia frigului celui mare.

Angelica își aduse aminte de noaptea ce petrecuse aici, sub ocrotirea virginelor. Ea ridică capul și le zîmbi.

Tradus de D. Manolescu Sideri

(Va urma).

CIOCOII VECHI ȘI NOUI

S A U

CE NAȘTE DIN PISICA ȘOARECÎ MĂNÂNCĂ

ROMAN ORIGINAL

de

Nicolae M. Philimon

(Urmare)

Aceste din urmă cuvinte, fiind pronunțate de Păturică cu un mare dispreț, ascuns sub masca nevinovăției, produse un efect straniu în inimele căpitanilor; cei mai maturi dintr'ênșii erau pentru călcarea jurământului și alegerea altor căpetenii; junii din contra țineau mult la jurământ, dar erau de părere să facă o revoluțiune, prin care să silească pe Domnul Tudor a le da garanții solide, pentru încetarea vârsării de sânge pe viitor.

Aceste idei fură discutate cu sgomot mare, partidele începură a se încredina și a se a menința una pe alta, și poate că ar fi vărsat chiar sânge nevinovat, dacă nu intervenea Păturică, care vedea în această atitudine zădărnicierea viselor sale cele ambițioase.

«Opriti-vă fraților, zise el intrând în mijlocul infuriaților căpitanii. Și unii și alții aveți dreptate, dar înțelepciunea cere să alegem un mijloc prin care să putem ajunge la luarea măsurilor de asigurare pentru viitor. Mijlocul acesta îl cunosc numai eu.

— »Arată-ne'l și nouă.«

— »Bucuros, dacă făgăduiți că veți urma povețile mele.

— »Făgăduim, ziseră toți de o dată.«

— »Să așteptați șapte zile, și dacă pân'atunci Tudor nu va mai omorâ pe nimeni, să ne adunăm iarăși aici și să chibzuim despre cele ce trebuie să facem; iar dacă în cursul acestor șapte zile omorurile vor urma ca în trecut, atunci să părăsiți pe Tudor și să vă alegeți de căpetenii pe Macedonski, și hagi Prodan. Vă mulțumiți flăcăi, ori ba?»

— »Ne mulțumim.«

— »Din toată inima?»

— „Din toată inima.«

— »Atunci dar, faceți amândouă tarafurile câte un înscris, și dupe ce le veți iscăli, să mi le dați mie în păstrare, ca după trecerea celor șapte zile, să ne adunăm iarăși aici, ca să pedepsim pa cel ce și va călca cinstea și iscălitura.«

— »Să se facă înscrisurile, zise Macedonski, silindu-se să ascunză bucuria ce simțea în inimă.«

(Va urma).

CORESPONDENȚA NOASTRĂ

D-lui Loc. I. D., Ploești — Fiind prea multe articole prezentate mai din 'ainte, nu se va putea citi de comitet decât Luni 12 Decembre.

D-lui A. M., Prahova. — S'a dus vremea inimelor de ghiată.

D-lui V. N. D., Busuiești. — Comitetul vă roagă să-i trimiți portretul *Dragei d-stra*, ar vrea să cunoască o ființă așa crudă la inimă. Intru cât privește manuscrisele nepublicate, iarna se ard mai cu înlesnire. Căutați de trimiteti ceva mai bun și vom publica cu plăcere

D-lui M. Dem., Pitești. — Se vede că tot deacon a fost să fie.

D-lor colaboratori, Loco. — Luni seara 12 Decembre, întrunirea comitetului.

RECREAȚII

DESLEGAREA DIN No. 24.

No. 10 Joe de șah.

FLOUĂ

Grupe de nori deș și negri
Se'nvârtesc pe lângă soare
Și tiviți cu raze de-aur
Se'nmulțesc fără 'nețtare
Pân' ce soarele sub dânsii
Se ascunde supărat
Tunetul de dânsul rîde
Cu-al său sunet viu, turbat.

CAROL SCROB.

Din 42 deslegători, au trimis soluțiunea adevărată numai d-nii: P. M. Steriu, — S. Eisenberg, — N. Hepites, — V. Petrescu, — Aureliu P. Eliad, — S. S. Irimiescu, — Mihail din Merein, — D-șora Margaretha Alexandrescu.

Premiul a fost câștigat de d-nul N. Hepites, de la liceul din Ploești.

RECREATOR.